

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za pouzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRRTNI VESTNIK“

Izhaja tedensko in sicer vsak petek ter stane:

celoletno . . . . . Din 40—
polletno . . . . . Din 20—
posamezna številka . . . Din 1—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV,
OBRRTNIH ZDRUŽB IN OBRRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankrani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 23. septembra 1932.

Štev. 38—39.

Poudarjamo, da nismo hoteli več borbe, ampak slogo in delo v prosep obrtništva. Toda nasprotna stran je odgovorila z naravnost nesramnimi in podlimi napadi ter neresnicami. Ni bilo dovolj, da so nas ovadili celo ministrskemu predsedniku Živkoviču, češ, da nismo dobri Jugosloveni, ni bilo dovolj, da so naše obrtnike, izkušene borce za obrtniški napredek, žalili, še z lažmi so začeli agitirati. Ker smo napadeni, se moramo braniti. Smo za obrtniško enakopravnost, vsakemu drugemu stanu v skupnosti, in smo za vsako stvarno delo. Delo naših nasprotnikov pa je samo na jeziku in na papirju.

Podeželskim obrtnikom!

Krojač g. Lenarčič z dežele in inštalater g. Pičman iz Ljubljane

Na shodu v Okrožnem uradu je imel predavanje o položaju in pomenu podeželskega obrtništva g. Lenarčič, krojač, načelnik zadruga iz Velikih Lašč. Predavanje, ki smo ga zadnji priobčili, je vzbudilo pri vseh, tudi oficijelnih zastopnikih, občudovanje, ker je podeželski obrtnik v tako krasnem, temeljitem poročilu podal celotno sliko o položaju našega obrtništva, njega težavah in težnjah ter njegovem odnosu in pomenu za kmečki stan. Predavanje je bilo tako izvrstno, da so vsi rekli, da je v čast našemu podeželskemu obrtništvu in ta obrtnik, ki je dika in ponos našega podeželskega obrtništva, je bil v »Obrtniku« naslovljen od samega g. Pičmana v članku, v katerem omenja g. Pičman judеževе groše. Vprašamo, ali ni to nečuvno sramotenje poštenega podeželskega

obrnika? G. Lenarčič je moral iskati pri sodišču zaščite. Pa zakaj? Zato, ker je podeželski obrtnik in druge možnosti nima, kot da brani svojo čast in poštenost do skrajnosti. Seveda g. krojač Lenarčič je za skupno zbornico, in to je tisti njegov smrtni greh — gospod Pičman je pa za ločeno. Opomba: Zadnjič smo objavili na uvodni strani Lenarčičev referat — Pičmanov časopis pa pravi, da se naš list ne sme imenovati strokoven, a vsi njegovi članki niso vredni, da bi jih sploh primerjal z referatom, ki ga je napravil Lenarčič, podeželski obrtnik. Pičmanov časopis naj raje sebe prekrsti v naslov: »Neresnica, napadi — vse za borbo za ločene zbornice, na račun revnega podeželskega obrtnika.«

Besno zaničevanje obrtniškega stanu — zlasti podeželskega

Farizej je, kot smo se učili, tisti, ki kakor pobeljen grob očita drugim to, kar bi moral sam sebi očitati. V časopisu, ki se naziva »Obrtnik« člankar očita nam to, kar bi moral sebi očitati. Besno zaničevanje obrtniškega stanu in sramotenje najnižjega obrtnika je res člankarju, ki se za ločene zbornice zavzema, šlo v kri in možgane. Če le malo vidi, da se kdo oglasi za skupno zbornico, ta je zanj že ničvreden. Kot da bi videl rdečo ruto se zakadi vanj in ga blati z izrazi, ki presegajo vsako mejo dostojnosti. On je res »obrti zgagar«, ker dela zgago samo, da bi dobil svojo ločeno obrtno zbornico, v kateri bi po mili svoji volji gospodarilo par mestnih obrtnikov, novo pečenih prvakov — podeželski obrtnik pa plačaj doklade in garaj! Gospodje pristaši ločene zbornice še nikoli niso poznali podeželskega obrtnika, sedaj ga pa rabijo, da bi jim podeželski obrtnik v sedlo pomagal. Pri tem pa direktno lažejo, pravijo, da so pri nas brali vojno. Pa so jo oni prvi napisali. Evo dokazi! V naši številki 33 smo ponudili spravo, da delajmo složno, sedaj, ko je vprašanje zbornice rešeno, pa so nam v svoji številki 11 odgovorili: Boj se nadaljuje! Na to smo šele mi odgovorili: neradi sprejemamo boj, toda, ker nam je vsiljen, ga sprejemamo in ne bojimo se ga. Člankar v »Obrtniku« menda res misli, da so obrtniki tako lahkoverni, da ne vedo, kaj je on pisal v prejšnji številki.

Napredek obrtništva je mogoč le v slogi!

Zaplankarjem od ločene obrtne zbornice v odgovor

Na laž je postavljen člankar v »Obrtniku« od svojih prijateljev — iz Zagreba.

Občutek imamo, da je pisec članka »Zaplankarjem v odgovor« res malo omejen, ali pa škodoželjno zloben. Res člankar v časopisu, katerega lastnik je g. Pičman, hoče dokazati, da so oblanci res seno, ako se obrtnikom natakne zelena očala! On pravi, da je bilo v »Unionu« 1.500 zborovalcev. Zagrebški »Obrtniški Vjestnik«, torej njegov najožji prijatelj pa pravi, da jih je bilo 600, od tega pa 60 Hrvatov. Torej je Vaš zagrebški prijatelj, gospodje od ločene zbornice, ugotovil, da Vas je bilo okrog 500, Vi pa pravite 1500, torej ste Vi namesto enega videli kar tri; to se pravi, da ste Vi natakli jako močna zelena očala in da boste kmalu oblance s senom zamenjali. To so le izrazi, ki jih Vi sami rabite in jih tudi sami zapišite sebi za uho.

Zakaj je odstopil g. Franchetti?

G. Franchetti izjavlja, da izjava, ki jo je podal g. Pičmanu, ni bila v »Obrtniku« točno podana.

G. Franchetti nam je na naše vprašanje odgovoril, da je bil pri njem g. Pičman, ki ga je prosil za izjavo glede vzrokov njegovega odstopa. Ta izjava v »Obrtniku« ni bila točno podana, ampak po svoje prikrojena. G. Franchetti je dalje rekel, da bi izjava, ki jo je dal g. Pičmanu, izgledala precej drugače, če bi jo on (namreč g. Franchetti) sam sestavil ali vsaj pregledal preden je šla v tisk.

(Op. uredništva): Prinašamo gornje brez komentarjev, ker nečemo izkoristiti izjave g. Franchettija, zaslužnega obrtniškega borca, kot odgovor na demagoške izpade Pičmanovega časopisa, ki si je iz tega slučaja hotel delati kapital zase, čeravno so baš pristaši ločenih zbornic, kot znano, na zborovanjih in povsod tega zaslužnega borca napadali in z njim zlasti po zborovanju Zveze v Trgovskem domu prav grdo ravnali.

Časopis, ki se naziva »Obrtnik« rabi take izraze, ki si jih noben drug časopis v vsej Jugoslaviji ne dovoljuje.

Protestiramo proti blatenju obrtništva

Izrazi, ki jih uporablja »Obrtnik« so taki, da se vsakemu pametnemu človeku gabijo. V zadnji številki si na 3. strani v tretjem stolpcu dovoljuje izraz, ki spada v jezik pijancev. V prejšnjih številkah beremo izraze »kostruni«, dalje »halo«, »halo«. Tega si še humoristični list »Koprive« niso dovoljevale. V članku, v katerem se jezi »Obrtnik«, ker se je novomeška kolektivna zadruga izrekla za skupne zbornice, beremo celo kopicco neslanih izrazov. Časopis, ki se naziva »Obrtnik« ne zasluži tega imena, kajti slovensko obrtništvo je dostojno, izobraženo in pošteno. Izrazov, ki se jih vsakdo sramuje, slovenski obrtnik ne rabi, in jih odločno obsoja.

Ni se zato čuditi, da slovensko obrtništvo odklanja ta časopis, ki samo nosi ime »Obrtnik«, v resnici pa s takimi izrazi blati obrtništvo. Zato ga pošiljate povečini brezplačno in še ga Vam vračajo in še bolj ga Vam bodo.

Pristaši ločenih zbornic — ponižujejo ugled naših obrtnikov-mojstrov

Za mojstrske izpite zahtevajo v Obrtniku pa tudi drugod, da mora biti strokovnjak s fakultetno izobrazbo predsednik komisije pri mojstrskih izpiti! Sedaj sta od treh članov dva člana-obrtnika mojstra, ki absolutno sama odločata o strokovni sposobnosti kandidata. Očividno se pristašem ločenih zbornic dva člana mojstra ne zdita sposobna in v stroki dovolj podkovana, da bi spraševala kandidata, ampak bi morala dobiti tudi v strokovnem pogledu kontrolo. To je ponižanje našega slovenskega obrtnika mojstra, ki je pač dovolj izobražen, da bo znal presoditi, ali je kandidat res v stroki tako izučen, da bo lahko dobil naslov mojstra.

+ Ljubljanska borza (22. t. m.) Tendence za žito čvrsta. Zaključkov ni bilo. Nudi so pšenica (slov. postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): sremška, nova, 76 kg po 187,50—190, baška nova, 76 kg 190 do 192,50, sremška stara, 78 kg 192,50—195, baška stara, 79/80 kg 197,50—200; koroza: baška, stara, slov. postaja, po mlevski vozalni, plačljivo v 30 dneh po 145—147,50; moka: baška »04«, franko Ljubljana, plačljivo v 30 dneh po 310—315, banatska po 320 do 325.

Što se babi htilo, — to se babi snilo

(Kar se pristašem ločene zbornice, odnosno tudi tistim, ki pišejo v »Obrtniku«, zažohče, to se jim tudi sanja.)

Fraze uporabljajo, pa pravijo, da jih drugi. Neresnico govore, pa pravijo, da jo drugi. Bog pomagaj! Kaj hočemo, če pravite, da Vas je bilo 1.500 v Unionu, pa se Vam je le zahotelo in sanjalo, Vašemu hrvaškemu prijatelju se pa ni tako sanjalo in jih je videl okrog 500.

Kar 12 zastopnikov bi radi v zbornici, to pa, da se je 118 zadrug izreklo za skupno zbornico in le okrog 13 za Vas, to ste menda z zelenimi očali narobe čitali, pa se Vam je zahotelo in sanjalo, ampak res pa ni in tudi ne bo, ker sanje so pač le sanje.

Podeželsko obrtništvo, ki ga nikoli niste poznali — hočete dobiti na limanice z neresnicami in če treba z lažjo za ločeno obrtno zbornico —

Vaših fraz je že vse sito

Že zadnjič smo Vam jih naštel, pa niste nič znali odgovoriti. Pravite 230 Din pobira ljubljanska zbornica za mojstrsko izpitno takso, ampak v Beogradu pa pobirajo 750 dinarjev, to tudi povejte! Mislimo, da smo dovolj skromni, če Vam rečemo, da nimate pravice grajati našo zbornico, dokler so pri ločenih trikrat dražji.

Ljubljanska skupna zbornica pobira za podeželske obrtnike takse za potrdila v znesku Din 50, beogradska ločena pa 100 ali 200 Din, torej samo 100% ali 300% več. In sedaj bi Vi najraje menda vpeljali tako zbornico, kjer bi podeželski obrtnik, ki ima več soli v glavi kot Vi, moral plačati za Vašo ločeno zbornico po 750 Din ali po 200; namesto 230, ali 50. Res čudni pojmi! Razlaga: Predsedniki pa člani bi bili radi gospodje iz mest postali, ker drugega imate dovolj, pa hočete še časti. Podeželski obrtnik pa hoče kruha, zanj je 50 Din velik denar. Zastopniki skupnih zbornic so razpravljali o stvareh, ki se tičejo kruha, ne pa o zbornicah, kdo bo član komisij ali zbornic, kot Vi!

Zakaj so učitelji predsedniki pri pomočniških preizkušnjah?

Odgovor — krive so ločene zbornice

Poudarili smo že, da je ljubljanska skupna zbornica radi ugleda, ki ga zasluži naše — zlasti podeželsko — obrtništvo, predlagala, da naj bodo predsedniki pri pomočniških preizkušnjah obrtniki-mojstri. Pa je prišlo drugače. Na področju ločene obrtne zbornice beogradske so bili učitelji že poprej predsedniki pri pomočniških preizkušnjah. In to je sedaj prišlo v obrtni zakon, po čigavi zaslugi? To je vendar povedal g. Vlado Marković, zastopnik beogradske ločene obrtne zbornice, ki je na shodu v Unionu izjavil, da je le ločena obrtna zbornica delala obrtni zakon. Torej je ona za to odgovorna. Pristaši ločenih zbornic, ki ljubljanski zbornici take stvari po krivici očitata, nikarte igrati farizejev in pred seboj pometajte prag.

Za zaščito obrtniških pravic in boj šušmarstvu

(Referat g. načelnika Pripravljalnega okrožnega odbora v Ljubljani Filipa Prištoua na velikem obrtniškem zboru v OUZD dvorani v Ljubljani dne 4. IX. 1932.)

Dragi tovariši!

Stopam pred Vas s poročilom o enem najbolj perečih in najtežjih vprašanj, ki se tičejo obrtniškega stanu. Že v prošlosti je prodrlo mnenje, da je treba obrtnika kot srednji obrtni stan ščititi. To iz enostavnega razloga, ker so merodajni činitelji prišli do prepričanja, da je obrtnik najbolj zdrav temelj in stebler narodnega gospodarstva in je važen faktor tako v socialnem kakor tudi v državnem pogledu. Zato so začele razne države že v prošlem stoletju izdajati zakone, ki naj bi ščitili legalno obrtniško delo.

Tudi pri nas imamo zakonodajo, ki naj ščiti obrtnika, v prvi vrsti naš novi obrtni zakon. S tem v zvezi hočemo spregovoriti v koliko smatra obrtništvo danes še vedno potrebno, da se z izpolnitvijo zakonskih predpisov in uredb ter s primernim nastopom oblastev, zaščitijo njegove temeljne pravice.

Mnogo je pri nas pritožb, da sedanji pravni položaj ne nudi zadostne zaščite obrtniku. V tem pogledu se osobito kaže na rak-rano obrtnega stanu na šušmarstvu. To se je tako razpaslo, da postaja ob sedanjih kritičnih časih, ko vidimo vse naokrog gospodarsko propadanje, naravnost usodno za našega obrtnika, osobito za naše gospodarsko šibkejšo obrtništvo. Na šušmarstvo zadenemo v mestih, zadenemo na trgih in vasi. Mi vidimo, da obrtni zakon strogo prepoveduje neopravičeno obratovanje. Določene so tudi dokaj ostre kazni. Vendar pa vse to le ne pomaga, da bi se šušmarska nadloga ne širila vedno huje. Prihajajo pritožbe, da se pri obrtnih oblastvih mnogokrat ne postopa z vso strogostjo. Čuli smo že na jako merodajnih mestih izjave, ki so se glasile naravnost v prilog nelegalnega obratovanja. Na pritožbo proti osebam, ki so neopravičeno izvrševale obrt in odjedale kruh obrtnikom, se je čul odgovor: »Kam pa naj dredu ti ljudje, če ne bodo služili kruh s kakim obrtnim delom?« Mi pa se vprašamo: »Kam pa naj gre obrtnik, ki je moral izpolniti stroge pogoje, da si more kruh služiti z obrtnim delom, mora plačati težka davčna bremena in socialne davke, ki se mora podvreči strogim predpisom glede izvrševanja obrta, ki mora skrbeti zase in za svojo družino, gledati pa tudi, da more nuditi primeren zaslužek svojemu pomožnemu delavcu. Ali naj velja morebiti dvojna mera? Ali smo morebiti državljani dveh kategorij, da bi za enega ne veljali predpisi, drugi pa bi se jih morali strogo držati?«

Priznavamo, da so nam v borbi proti šušmarstvu in za zaščito obrtniških pravic šle mnoge oblasti na roko. Priznati moramo, da je kraljevska banska uprava že ponovno opozorila podrejena oblastva na strogost izvajanja obrtnih predpisov in na strogost postopanja proti nelegalnim obrtnikom. Vendar pa moramo razumeti, zakaj se kljub temu po mili volji šušmari še dalje, kakor v posmeh zakonu in odredbam oblastev. Nujno potrebno je, da se kazni, ki so prenizke, poostre, osobito pa je treba zopet uvesti zaplenbo orodja.

Na tem mestu se hočem dotakniti osobito dveh primerov, ki posebno bodoje obrtništvo. V prvem primeru gre za razne kaznilnice in poboljševalne zavode, jetnišnice in tako dalje. Mi vidimo, da se v jetnišnicah, odnosno kaznilnicah, kar na debelo izvršujejo obrtniška dela. V novem obrtnem zakonu je v tem pogledu določeno, da se smejo vršiti pridobitna dela v teh zavodih le, če se dela po naročilu in za javno prodajo. Nismo še imeli prilike ugotoviti, kako se izvaja ta predpis, vemo pa, da smo imeli nekoliko podobne, če tudi ne toliko stroge predpise že prej in vendar so se delala v kaznilnici v Mariboru krojaška, mizarska, kovinarska in druga rokodelska dela ne samo za potrebe države in potrebe uradništva, temveč za privatnike. Vemo tudi, da se je v železnih delavnicah, četudi morebiti skrivaje in brez vednosti podrejenih oblastev, delalo za privatnike. Vemo, da so se jetniški kaznenci uporabljali za slikarska, ključavničarska in mizarska dela za privatnike. Takih primerov bi mogli navesti še celo vrsto. S temi mora biti enkrat konec, kajti obrtništvo trpi zaradi te konkurence preveč, da bi smeli iti merodajni činitelji preko tega.

Drugo so zopet taka rokodelska dela, ki se postransko izvršujejo s strani podeželskih prebivalcev, ki niso legalni obrtniki. Že uvodoma sem te vrste šušmarstva omenil. Pri tej priliki poudarjam le, da se morajo sedanje odločbe obrtnega zakona, ki so znatno izboljšale sedanji obrtnopravni položaj, izvajati čim strožje.

V našem boju zoper šušmarstvo ne bomo odnehali. Tu nam ne gre samo za škodo, ki nam jo šušmarstvo povzroča, ali za izgubo, ki bi se dala utrpeti. Našemu obrtniku gre tu naravnost za obstoj. Mnoge obrtniške panoge se zaradi gospodarske krize že itak komaj drže. Če se šušmarstvo ne bo omejilo, bo ta nadloga uničila še ono zdravo na obrtniškem telesu, kar danes še obstaja. Zaradi propada obrtništva bo trpelo delavstvo, ki je v obrtu zaposleno in njegove družine, bo trpel kmečki sfan, katerega hčere in sinovi dobivajo po pretežni večini svoj kruh v obrtnem stanu in trpela bo tudi država sama, katere glavni stebler je ravno obrtništvo.

Zato pozivamo vse merodajne činitelje. Zaščitite našo sveto obrtniško pravico. Vsi tovariši in Vaše organizacije pa vztrajno in brezobzirno v boj proti šušmarstvu!

Ugotovitev

Naš zbor v Okrožnem uradu — manifestacija 137 slovenskih obrtnih zadrug

Naš zbor v Okrožnem uradu je bil manifestacija vsega obrtništva. 137 zadrug je bilo zastopanih po načelnikih in podnačelnikih, 176 zadrug pa je vsega v Sloveniji, to menda dovolj pove. Agitirali smo za zbor le en teden, to je dovolj povedano. Če je Pičmanov nastavljenec prišel inspiciat naše zborovanje, predno se je začelo, pa je videl manj obrtnikov, ne moremo pomagati, — ob otvoritvi je bila dvorana nabito polna. Pri nas se je razpravljalo o stvarih, ki so za obrtnike velevažnega pomena — stvarno in temeljito.

Pristaši ločene zbornice v besnosti, ki jo drugim očitajo, hočejo zmanjšati ugled našega lepega zborovanja, pa se jim noče posrečiti. Tri mesece ste lajno gonili: »Le vkup, le vkup«, mi pa samo en teden. Res lajna za zbornico Vam je bila na Vašem zboru prva stvar. In zato ste sramotili pristase skupnih zbornic, ter celo pred Okrožnim uradom nastavili svoje kričaje, ki so na vse načine hoteli naše ljudi odriniti od nas. Mi smo Vas pa pustili pri miru!

Res je člankar v Pičmanovem časopisu malo omejen, kajti 22 sedežev in 22 vrst je v Unionski dvorani, to je bilo zasedeno: od zadaj prava praznina, na galeriji in ob straneh vsega 31 ljudi in sedaj bi člankar moral znati samo množiti, pa bi dobil komaj nekaj čez 400 udeležencev, zlasti če štejemo, da je bilo 60 Hrvatov in nekaj Srbov. On pa je videl tri ali celo štirikrat toliko!

★

Zborovanje v Okrožnem uradu je prikazalo obrtništvo in javnosti stvarno delo in ne prazno »lajno« o ločenih zbornicah, čeprav danes govore pristasi ločenih zbornic o velikem pompu in je bila v nekem dnevniku celo iznešena hvala o veliki organizatorični sposobnosti (ki izgleda naročena) nekoga, vendar bo smatral vsakdo, ki zna le malo računati, tako kričanje za plod gole bahavosti. Da bi bilo v Unioni zbranih 1300 udeležencev — to nikakor ne odgovarja resnici. V Unioni je bilo 22 sedežev v eni vrsti in 22 vrst, torej 22×22 je nekaj čez 400; stalo jih je pa samo kakih 20. To je dejstvo! Računajmo med temi še zastopnike iz Hrvatske in Srbije! V dvorani Okrožnega urada pa smo bili zbrani sami domači, po večini podeželski obrtniki. Ker imamo vseh zadrug v Sloveniji 176 in je bilo zastopanih na našem zborovanju 137, je jasno kot beli dan, da je ogromna večina našega obrtništva za stvarno delo v skupnih zbornicah. Dvorana v Okrožnem uradu je bila vsaj pretežni čas zborovanja nabito polna, tako da so morali nekateri stati celo na hodniku. In to lepo množico smo mi zbrali tekomo enega tedna, dočim so naši nasprotniki sklicevali svoj zbor že dva meseca poprej. To nam je v zadoščenje in v potrdilo, da je vse trezno misleče in svojih stanovskih dolžnosti zavedajoče se obrtništvo na naši strani in odobrava naše delo ter pot, po kateri hodimo za izboljšanjem obrtniškega položaja in stremeči po njegovem napredku.

Kreditna pomoč obrtniku in obrtniško gospodarsko združništvo

(Poročilo staroste slovenskega obrtništva g. Ivana Rebeka iz Celja.)

Stara prislovica pravi: »Denar je sveta gospodarka«. Ta prislovica drži danes v teh težkih gospodarskih prilikah in neprilikah, ki pretresajo današnje svetovno gospodarstvo bolj kakor kdaj prej.

Dokler je človek živel svoje najprimtivnejše življenje, ni potreboval denarnih sredstev, zadoščala mu je izmenjava blaga. Šele rapidna razmnožitev človeškega rodu, vedno naraščajoče zahteve po udobnejšem življenju in s tem v zvezi nastajajoča potreba živahne in večje izmenjave blaga in to ne le med sosedi ali prebivalci enega in istega kraja, temveč od naselja do naselja, med deželami in državami kakor tudi med prekomorskimi deli sveta, so ustvarile svetovno gospodarstvo, ki sloni na denarnih sredstvih. Ta denarna sredstva so bila početkoma in so danes taka, ki omogočajo izmenjavo blaga in pridelkov na način, ki je lahko izvedljiv in brez preveč težkoč.

Kopičenje denarnih sredstev je ustvarjalo bogastva, ki so se prvotno zbirala v rokah oblastnikov in pglavajev plemen, kakor tudi viadarjev, ki so imeli neomejeno gospodarstvo nad deželo in svojimi podaniki. Polagoma je počelo to bogastvo prihajati v roke onih, ki so si ga znali pridobiti s pridnim delom in varčevanjem, duševnimi in telesnimi silami, čisto s skopostjo, a največkrat z brezobzirnim izrabljanjem svojega bližnjega. Razcvetelo se je brezmejno oderuštvo.

Z nastajanjem industrije in veletrgovine se je pokazala potreba posrednikov na denarnem trgu, osnovali so se denarni zavodi, v katerih so se zbirala denarna sredstva, v življenje so stopile menjalnice in banke, ki pa so bile prvotno v rokah posameznikov ali družin.

Nadaljnji veliki razmah svetovne veleindustrije, veletrgovine in obrta je zahteval preobrazitev teh denarnih zavodov na širšo podlago. Banke posameznikov in poedinih družin so bile prisliljene izvršiti preustrojitev v delniške družbe. Ogromni kapitali, ki so bili v rokah poedincev in ki so ležali skriti in mrtvi pred svetom, so prišli na dan in se začeli stekati v teh zavodih. Ustvaritev bank na principu delničarstva je ustvarila tudi današnji svetovni velekapital, katerega namen je z vsemi sredstvi brezobzirno in dosledno zagospodovati na svetovnem tržišču in pritegniti nase vso svetovno proizvodnjo in izmenjavo blaga. Banke in njihovi koncerni so živi svetovnega kapitala, so žile, po katerih se pretaka ona sila, ki more pravilno upotrebjevana koristiti neizmerno, pa tudi povzročati neizmerno gorja. Ustroj bank ni in ne more biti tak, ki bi mogel koristiti malemu in srednjemu človeku, h kateremu se mora prištevati tudi obrtnika. Nobena banka ne more zahtevati zase, pa naj bo ustanovljena pod kakršnimkoli imenom, naslova socialne institucije.

Že davno so spoznali pametni poznavalci gospodarskih prilik, da je spas malega in srednjega človeka iskati v takih institucijah, ki so ustanovljene in namenjene edino le za njega. Iz tega spoznanja se je razvilo zadrugarstvo, na denarnem in gospodarskem trgu. To zadrugarstvo se je tudi v naši zemlji prav lepo razvilo. Žal, so ostali obrtniki po večini izven tega razvijajočega se zadrugarstva, le malo je denarnih zadrug, ki bi bile popolnoma v rokah obrtnikov ali pri katerih bi imeli obrtniki glavno in vodilno besedo. Že če pogledamo naše slovensko zadrugarstvo, moramo ugotoviti in priznati, da je to našega kmeta izvilo za vselej iz rok pijavk in oderuhov. Le težki gospodarski krizi je pripisovati današnji moreči položaj našega kmeta. Te krize je kriva svetovna vojna in prav gotovo je pričakovati, da se bo naš kmet ponovno povzpел s pomočjo svojega razvitega zadrugarstva in s pomočjo države.

Položaj našega obrtnika ni prav nič boljši od položaja kmeta, da, v mnogih primerih celo slabši, kajti njega teži poleg velike današnje brezposelnosti še pomanjkanje stalnega imetja in vedno naraščajoče davatve državi, avtonomnim oblastem in socialnim ustanovam.

Klic po cenemem kreditu, ki bi pomagal tudi obrtniku iz njegovih težav, je vsak dan hujši in iskati bo treba nova pota samopomoči, ki pa jo je dolžna podpreti država z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago.

Naša država je v svesti velike dolžnosti, ki jo ima napram obrtništvo, ustanovila pred leti s posebnim zakonom denarni zavod, ki naj služi edino le obrtništvo. Je to Zanatska banka d. d. v Beogradu, katere naloga po zakonu, smislu zakonodavca in pričakovanju obrtništva je, da nudi obrtništvo dovoljen in cenem kredit. Obrtništvo je pričakovalo v tem zavodu svojo rešitev iz vedno se ponavljajočega pomanjkanja denarnih sredstev. Konstatirati moramo, da smo po nekaj letih obstoja tega zavoda razočarani. Ni čuda. Zanatska banka je delniška družba in vsak ustroj delniške družbe je tak in mora biti tak, da mora stremeti za velikim zaslužkom, s katerim more nuditi svojim delničarjem one dividende, kakršne oni pričakujejo. Obresti Zanatske banke se ravnaajo po denarnem trgu, delničarji ne smejo dobivati manjših dividend, kakor jih dobivajo pri drugih enakih zavodih. Dasi je dala država 19 milijonov dinarjev brezobrestno, znašajo danes obresti Zanatske banke za posojilojemalce 11 odstotkov. Obrtništvo potrebuje za svoj obstanek in procvit povsem drugačnih ustanov, ustanov, ki bazirajo na medsebojni pomoči, ki imajo značaj socialnih institucij, kakršne predstavljajo kreditne zadruge. Ako bi država tedaj, ko je ustanovila odnosno z zakonom predvidela Zanatsko banko, dala z zakonom podlago za ustanavljanje obrtniških kreditnih zadrug, podprla to akcijo primerno in kreditne zadruge forsirala, bi se tudi obrtništvo vse drugače odzvalo z včlanjenjem, ker bi vedelo, da bo v teh zavodih gospodar le ono. Velik del delnic in obratnega kapitala Zanatske banke izvira iz neobrnitiških vrst in popolnoma razumljivo je, da so ti delničarji vložili svoje kapitale iz dobičkaželjnosti in v pričakovanju dovoljnih dividend.

Ako hoče naše obrtništvo biti pripravljeno na vse udarce, ki se pridejo vsled borbe za gospodarski obstanek, ako hoče naše obrtništvo postati res samostojno, je prisiljeno začeti razmišljevati o ustanovah samostojnih obrtniških kreditnih zadrug, se njih oprijeti in jih z zadrugnimi deleži podpreti in opremiti, da bodo zmožne nuditi obrtništvo dovoljne kredite. Vzemimo si za vzgled zadrugarstvo našega kmeta. To zadrugarstvo je rešilo ogromno število kmetij pred propadom. Mnogo malih in srednjih kmečkih posetev bi danes brez kmečkega zadrugarstva ne bilo. Država se je zavedala velike važnosti kmečkega zadrugarstva in mu je v neštetihi slučajih nudila vso svojo pomoč. Ta država se zaveda in čuti dolžnost, da je treba tudi obrtništvo one pomoči, ki jo je nudila kmetu. Kmet in obrtnik sta najvažnejša stanova v državi. Oba konerinita v zemlji in oba sta že po svoji številnosti poklicana braniti državo v vsaki nevarnosti, oba ta dva stanova pa imata tudi enako pravico zahtevati za sebe zaščito od strani države.

Obrtništvo! Zavedi se svoje velike važnosti, zdrami se iz letargije in preidi na ustanavljanje lastnih obrtniških kreditnih zadrug!

Bakrene, medene in aluminijaste predmete

za obrt, gospodarstvo in kuhinjo izdeluje solidno trdka

JOSIP OTOREPEC
LJUBLJANA, Za Gradom štev. 9
(ob koncu Streliške ulice)

Nova najdišča diamantov v Ameriki. V peščenih naplavinah Michigana, Wisconsinu in Illinoisu so našli zelo mnogo malih diamantov. Največji do zdaj najdeni diamant v Ameriki tehta 21 in pol karata.

Kaj je novega?

Jubilej obrtnika. Dne 18. t. m. je obhajal svoj petdeseti rojstni dan g. Ivan Černe, posestnik in sedlarski mojster na Igu pri Ljubljani. Spoštovani jubilar je ustanovitelj sedlarske zadruga in njen podnačelnik že od njene ustanovitve. Ob njegovem jubileju želimo, da bi mu bilo usojeno še dolgo vrsto let uspešno delovati za interese zadruga.

Nove volitve v Nemčiji. Po razpustu nemškega državnega zbora je izšla odredba, po kateri so določene nove državnozbornske volitve za 6. november.

Stavka mlinov na Madžarskem. V komitatih Veszprim, Baranya in Baca so lastniki zaprli mline in odpustili delavce, da s tem protestirajo zoper uredbo o postavitvi mlinskih inšpektorjev. Stavkali bodo toliko časa, dokler ne bo uredba razveljavljena.

Internacionalna konferenca za agrarne kredite. 2. oktobra t. l. se bo vršila v Rimu internacionalna konferenca za reguliranje agrarnih kreditov, na kateri konferenci bodo zastopani zastopniki institucij za agrarne kredite vseh večjih držav.

Kontrola nad imovino rumunskih politikov in uradništva. Posebna ministrska komisija izdeluje načrt zakona o kontroli premoženja politikov in uradništva v Rumuniji. Sodna oblastva bodo na temelju prijavi proučila izvor premoženjskega stanja.

Mrtvaške krste na javni dražbi. Beograd je doživel svojo senzacijo, ko se je vršila pred dnevi »Na zelenom vencu« pred kavarno »Triglav« javna dražba šestih mrtvaških krst, ki so bile združene za vsoto 3401 dinar.

Ekскурzija nemških obrtnikov v Bosno. V Banjaluki se je pred dnevi mudila večja skupina nemških obrtnikov iz Leipziga, ki so napravili poučno potovanje v Bosno, da si ogledajo bosanske domače obrte. Izletniki so si ogledali tudi Jajce in Sarajevo ter so se preko Hrvatske vrnili v domovino.

Največja električna lokomotiva na svetu. Nedavno so švicarske zvezne železnice postavile v promet za najtežjo gorsko progo preko predora Sv. Gottharda dve orjaški lokomotivi, katerih ena ima 5400, druga pa 6800 HP. Amerikanske električne lokomotive zaostajajo daleč za temi energijami.

Trgovina in obrt v Subotici padata. Ker so mnogi trgovci in obrtniki vrnili svoje obrtne liste in prenehali opravljati svoj obrt, se opaža zadnji dve leti te posledice krize kaj dobro ravno pri vpisovanju učencev v obrtno-nadaljevalno in gremijalno šolo. L. 1929 je posečalo ti šoli 1350 učencev, dočim je letos vpisanih le 550. In še ti so večinoma otroci mestnih staršev. Delodajalci namreč zahtevajo od učencev kot predpisano izobrazbo 2 razreda srednje šole.

Konkurz tovarne Karl Pollak. 17. t. m. se je vršil pri tukajšnjem sodišču prvi likvidacijski narok v konkurzni stvari tovarne Karl Pollak. Upravnik konkurzne mase advokat in senator dr. Vladimir Ravnihar je priglasi 220 upnikov, ki terjajo v celoti 80 milijonov dinarjev. Sodišče pa je skoro polovico upnikov zavrnilo na civilnopravno pot.

Pozor gg. trgovci in obrtniki!

Pločevinaste predmete
dobite najceneje
pri

**Karol
Hribernik**
kovinostiskarstvo

Ljubljana VII
Žibertova ulica št. 27.

Izdelujem
vsa v stroko spadajoča
dela po naročilu in načrtu
in se priporočam.
Delo solidno!

Osnovanje nove tovarne v Celju. V Celju je osnovan pripravljalni odbor za osnovanje tovarne za avtomobilsko pnevmatiko in zračnice za biciklje in motorna kolesa. Delniška glavica je predvidena na 6.000.000 dinarjev.

Kje se vršijo mojstrske preizkušnje?

Izpitni se vršijo:

v Ljubljani za kandidate iz mesta Ljubljane in sledečih srezov: Kamnik, Kočevje, Kranj, Litija, Ljubljana, Logatec in Radovljica;

v Novem mestu za kandidate iz srezov: Črnomelj, Krško, Metlika in Novo mesto;

v Celju za kandidate iz mesta Celje in sledečih srezov: Brežice, Celje, Gornji grad, Konjice, Laško, Slovenjgradec in Šmarje pri Jelšah;

v Mariboru za kandidate iz mest Maribora ter Ptuja in sledečih srezov: Dolnja Lendava, Maribor-desni breg, Maribor-levi breg, Ljutomer, Murska Sobota, Prevalje in Ptuj.

Za nekatere stroke, kjer obstoje težkoče radi sestave komisije ali če so kandidati redki, se vrše izpiti v Ljubljani.

Ako Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ugotovi, da so vsa usposobljenostna dokazila in druge priloge kandidata v redu, ga obvesti, da je pripušččen k izpitu, mu določi čas in kraj izpita, določi, katero praktično delo (izdelek), kje in kdaj ga mora izdelati in ga obvesti, kdaj se vrši glavni ustmeni izpit pred komisijo.

Komisije so sestavljene iz treh članov (pri nekaterih strokah iz štirih članov) in sicer iz predsednika ter članov-mojstrov.

Če kandidat dokaže, da dovoljno obvlada vso snov in da je zadovoljivo odgovoril na stavljen vprašanja, proglasi predsednik komisije v imenu komisije, da je kandidat opravil mojstrski izpit. Kandidat prejme nato mojstrsko izpričevalo, ki mu služi za dokaz strokovne izobrazbe za izvrševanje njegovega obrta po obrtnem zakonu in mu daje pravico do naziva »mojstra«.

Zaščita domače obrti

(Referat predsednika Pripravljalnega okrožnega odbora za Novo mesto gospoda Matko Maloviča.)

Tovariši! Novi obrtni zakon je prinesel v devetem poglavju določila o ugodnostih za pospeševanje domače podjetnosti. Že v uvodu je postavljeno načelo, da morajo država in samoupravna telesa za svoje potrebe naročati obrtne in industrijske proizvode, ki se izdelujejo doma, praviloma samo pri domačih podjetjih. Ravnotako morajo država in samoupravna telesa ter njih zavodi in ustanove izvrševati dela, katerih pogoje urejuje ta zakon in grejo na račun države, odnosno njenih ustanov, samo po domačih podjetjih. Podjetja pa, ki izvršujejo ta dela, morajo pri tem uporabljati material, ki je izdelan v državi. Važno je, da je zakon obenem tudi določil, kaj se smatra za domači proizvod, kajti poprej je bilo to nejasno in so se zlasti pri licitacijah vedno prepirali o tem, kaj je domači proizvod in kaj ni. Za domači proizvod se sedaj smatra dotični proizvod, pri katerem so izpolnjeni sledeči trije pogoji:

1.) Ako je proizvod popolnoma, ali pretežnim delom izdelan v delavnici (podjetju), ki ima svojo delavnico, odnosno napravo, na področju naše države.

2.) Ako delavnica (podjetje) predelava surovine in polfabrikate izdelane v državi in ako v svojih proizvodih uporablja pogonsko silo in surovine za pogon izključno domačega izvora.

3.) Ako delavnica (podjetje) zaposluje strokovno in pomožno osebje in delavce jugoslovenskega državljanstva, a delavnico (podjetje) vodi jugoslovenski državljan.

Mi obrtniki smo s to definicijo domačega proizvoda prav zadovoljni, ker nam bo v praksi, ako bo ta izvajana v duhu zakona, gotovo veliko koristila. Saj je ravno obrtniki tisti, ki najlažje dokaže, da je njegov izdelek res domač, kajti obrtnik dela sam s svojimi rokami in v pretežni večin predelava domače surovine, pomislimo samo na mizarje, čevljarje itd.

Zelo važno določilo, da, ravnotako važno kot prejšnje je, da se pri licitacijah za državo, samoupravo in njih ustanove, morajo določiti pogoji in vzorci posebno kar se tiče materiala, izdelave in dobavnega roka, tako, da bi se domače obrtništvo in podjetja mogla prvenstveno in res uspešno udeležiti licitacij. Ta določba je prav posebno važna, kajti ako pošlje dotična oblast, ali ustanova, ki razpiše licita-

cijo tak vzorec, ki ga pri nas v isti kvaliteti ne moremo izdelati, potem bi bila nam domačim obrtnikom licitacija že vnaprej onemogočena, tako je pa to sedaj izključeno.

Najvažnejše določilo novega obrtnega zakona v tem poglavju pa je, da morajo državne in samoupravne oblasti ter ustanove pri večjih dobavah razdeliti licitacijo na več ponudnikov, s čimer je dejansko omogočeno, da tudi mali obrtnik pride do del, ki jih razpiše država ali samouprave in njih ustanove. To je tudi čisto pravilno, kajti, ako smo obrtniki gospodarsko bolj šibki, smo pa zato po svojem številu močni in je prav, ako plačujemo državi razne davjate, da smo tudi mi potem deležni kakkega zasluzka od nje. Eno pa mi obrtniki na tem mestu zahtevamo in sicer, da naj to, kar velja po zakonu za državna oblastva, samoupravna oblastva in njih ustanove, velja v isti meri sploh za vse javne ustanove, tako n. pr. pokojninski zavod, okrožni urad za zavarovanje delavcev itd. Saj se vse te institucije vzdržujejo iz prispevkov domačih ljudi, zato je edino pravilno, ako dajo tudi ti zavodi domačemu obrtniku zasluzka.

Določbe glede licitacij in del, ki sem jih prej omenjal, so ogromne važnosti, saj se gre pri vprašanju državnih dobav za več kot dve milijardi dinarjev. Upravičena je torej naša zahteva, da naj bo obrtnik, davkoplačevalec pri tem tudi primerno upoštevan, da bo pa to mogoče v praksi, je treba, da se zakon o državnem računovodstvu pod poglavjem »pogodbe in dobave« spremeni v toliko, da bo obrtniku res mogoče udeležiti se in res priti do licitacij. Pri dobavah za celo državo obrtnik pač ne more priti v poštev, zlasti, ker 10 % kavicje ne bi mogel skupaj spraviti. Radi tega zahteva obrtništvo, da se dobave decentralizirajo kolikor mogoče, ker le tako bo obrtniku udeležba omogočena. Praktično, za primer povedano: Okrožno sodišče ali žandarmerijska postaja rabi za svoje osebje obleko, odnosno čevlje. To prav lahko izvedejo obrtniki, če jih je več, se lahko tako kontrolira dotična količina, ki jo je posamezni obrtnik izdelal, da mora biti pri vsakem izdelku označeno, kdo ga je izdelal. Tako bi bila podana garancija, da bo vsak izdelek odgovarjal vzorcu, ki bi ga posamezni obrtnik dobil.

Zaščita domače obrti naj bi se izvajala tudi s pravilno trgovsko, odnosno carinsko politiko, ki mora ščititi našega obrtnika, s tem se pa bo koristilo tudi splošnosti, ker se bo denar obdržal doma. Ali je res treba, da smo prejšnje leto uvozili za preko 10 milijonov dinarjev pohištva v našo državo, ko imamo tukaj naše mizarje-obrtnike, katerih izdelki so boljše in cenejši kakor inozemski. To velja v veliki meri tudi za druge izdelke, ki jih lahko v dovoljni količini doma izdelujemo. Tako za keramične, ki jih pri nas tako krasno izdelujemo, da smo lahko ponosni, itd. V današnjih težkih časih je pač smrtni greh, ako nepotrebne stvari uvažamo. Dolžnost države in javnosti, pa tudi vsakega zavodnega državljana je, da podpira obrtnika — domačega človeka. To velja že čut poštenosti in solidarnosti. H koncu mojega poročila, dragi tovariši, prosim, da sprejmete sledečo resolucijo: Zaščita domače obrti v duhu obrtnega zakona se naj tudi v praksi tako izvede, da bo obrtništvo in zlasti malemu obrtništvo omogočeno udeleževati se uspešno del za državo in samouprave, kakor tudi vse javne ustanove. V tem cilju se naj novelira zakon o državnem računovodstvu ter določi specijelno za malega obrtnika nižja kavicja, katere vračanje naj se uredi tako, da se bo mogoče malemu obrtniku udeleževati tudi onih licitacij, ki se vrše v krajših časovnih razdobjih za drugo. Država naj gleda dalje, da se uvoz obrtniških izdelkov, ki se doma izdelujejo, ali pa lahko izdelajo, popolnoma onemogoči in če treba prepove.

Resnice

1. Kritika sama ni nič — sodelovanje je vse.
2. Najcenejši razširjevalec ponudb je oglas!
3. Plačujte prispevke točno! S tem podprete Vašo stanovsko organizacijo.
4. Oglasi v stanovskem glasilu so plačani posredovalci med Vašimi naročniki.
5. Vodite poslovne knjige, obvarujete se s tem škode!

Za obvezno kupovanje domačih izdelkov

Uniformiranje uradništva.

G. Miloje Savić je javno opozoril vladu s svojim člankom v beograjski »Pravdi«, ko zahteva uveljavljenje zakona o obveznem kupovanju domačih izdelkov. Piše, da je brez sumnje interes drž. zaščititi, da se čim prej ustvari obrt in industrija, osobito industrija državne zaščite v pogledu dviga njenega narodnega gospodarstva. Da bi mogli razviti industrijo na račun uvoza, potem moramo biti odločni, da vse kar se izdeluje v državi, da se tudi v državi sami troši. V tem pogledu morajo prednjačiti država in njeno uradništvo. Naša država namreč predpisuje v čl. 196. zakona o obrtih za svojo nabavo obveznost kupovanja domačih izdelkov. Tako obveznost pa je treba predpisati tako za uradništvo, kakor za služabnike, in to v okviru posebnega zakona ali z dopolnitvijo uradniškega zakona za novo proračunsko leto. Ta obveznost bi morala glasiti, da je vsak uradnik ali služabnik, tako: državni, banovinski ali občinski, dolžan kupovati preko uradniške zadruga in trgovcev za sebe in svojo družino izključno domače izdelke. V zvezi s tem zakonitim določilom bi morale biti tudi predpisane kazni za kršilce te zakonske določbe. Samoobsebi umljivo je, da bi sledili službeni predpisi, kakšno obleko in obutev bi nosili uradniki in uradnice ter služabniki ob delavnikih in kakšno ob nedeljah. S tem bi bilo tudi omogočeno standardiziranje sukna, platna, usnja, obutve in sploh vsega kar bi se izdelovalo za uradništvo. K sklepu svojega predloga pravi pisec, da bi uradništvo in služabniki kot duhovni voditelji naroda s tem zelo mnogo pripomogli k ustvarjanju in jačanju obrta in industrije v državi.

Naše sodarstvo

(Poročilo sodarskega mojstra g. Jerneja Golčerja iz Celja.)

Kakor vse druge stroke obrta, doživlja tudi naše sodarstvo vsled naraščajoče gospodarske krize, svoje največje težkoče. Mislim, da naša stroka še ni bila nikdar v tako slabem položaju, kakor je v današnjih časih. Kje je iskati vzroke te krize in kdo so krivci?

Prvi vzrok krize je pomanjkanje dela, ki sloni v pretežni večin na prezaolženosti in osiromašenju kmetovinogradnika, v padanju cen vinu in drugim pijačam in končno v izdelkih industrije. Drugi vzrok pa je iskati v vedno naraščajočem šušmarstvu, ki se je v naši stroki tako razcvetelo, kakor v malokateri drugi.

Menda je ni stroke, ki bi tako občutila osiromašenje kmečkega preivalstva, kakor jo občuti naša. Vsled tega pričakujejo sodarji, da bo storila naša država vse, kar je le mogoče, da bo našla za vinogradniške pridelke zunanja tržišča, ker le s tem je mogoče, da bo nastalo tudi večje povpraševanje po sodarskih izdelkih.

(Dalje prihodnjič.)

Disemski nabiralnik

Vprašanje: O. L. v M. Namestil sem pri neki trgovini izložbeno omaro. Ista je pa po 6½ mesecih odpadla. Lastnik zahteva povrnitev stroškov za pri padcu razbite predmete in zopetno namestitev omare na moj račun. Kakšna določila obstoje v pogledu moje varščine?

Odgovor: Najprej se vpraša, ako so okolnosti iz dobavnega dogovora zastarele. Pri preminih zastaravanih zahtevki vsled slabe izvedbe, izvzet je slučaj namenoma slabe dovršitve, v 6 mesecih. Pri izdelkih na nepremičninah v 1 letu računajoč od dobave. Ako se v vašem primeru tiče samo dovršitve izložbene omare, nastopi 66-mesečno zastaranje, ker se pa to tudi nanaša na namestitev omare na hišo, velja tu enoletna obveznost varščine. Je to pač delo na nepremičnini, vsled tega boste morali omaro namestiti, ako ne dokažete pravilno dovršitev. Na povrnitvi škode jamčite sami, ako ste krivi, da je bilo delo površno izvršeno. To naj vam pa naročnik dokaže. Ako se mu bo to posrečilo je pa drugo vprašanje. Ravno tako se lahko pritrditev omare vsled streslaja ali pa slabega zidu, kar se lahko na licu mesta ugotovi. Najboljše je, pristajte na enega ali dva izvedenca, ki naj odločita to vprašanje. R.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

3 organizacij

Iz Trbovelj nam pišejo: Gospod urednik! Gotovo si mislite, da v našem kraju ni več obrtnikov, ker ne slišite nič o našem delovanju. Seveda so različni razlogi mogoče tudi interesi. Zadruga pridno delujejo v svojih okoliših, ali za skupnost obrtniških vprašanj bi se pa že moralo obrtno društvo pobrigati, če že obstoja. Mogoče se čaka na boljše in blažene čase; tudi to bi se lahko smatralo za prav, če bi se ne ustvarjalo med članstvom nezaupanje in rezerviranost? V bodoče, g. urednik, se bom pa res zdržam, če prej ne na občnem zboru, kateri se redno vrši. Na tem pooblastimo in izvolimo reprezentanco in plačamo članarino. Obrtniški pozdrav!

Dobave in licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1000 kilogramov mila. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 6. oktobra t. l. ponudbe glede dobave delov za jamske vozilke. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 26. septembra t. l. ponudbe glede dobave 10 komadov smirkovih plošč, 1 diamanta za rezanje šip in 5 komadov azbestnih plošč. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 6. oktobra t. l. ponudbe glede dobave tuša, radirk, barv, svinčnikov, risalnih žebličkov itd. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 3. oktobra t. l. ponudbe glede dobave bakrene žice, električnega materijala, žarnic; do 5. oktobra t. l. glede dobave raznega kemičnega materijala (bencol, alkohol, glicerol, vosek, eter, salmijak, soliter, soda, mast za parkete, razna čistila za kovine, klej, razne kisline, gazolin itd. itd.); do 6. oktobra t. l. pa glede dobave klingerita, azbesta, fiber in ebonita. — Direkcija držav. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 26. septembra t. l. ponudbe glede dobave jermen. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 27. septembra t. l. ponudbe glede dobave 108 kg gob za filtriranje vode in

IVAN FIGAR LJUBLJANA

Gospodovetska cesta
Vošnjakova ulica 6
v bližini restavracije „Novi svet“

Zaloga,
izdelovanje in popravilo vsakovrstnih pil (turpija) in ršpel. Delo se izvršuje strokovno po najnižjih cenah.

Pri večjem naročilu
primeren popust.

Plačam enostransko tovarnino.

520 kg filcov v ploščah; do 28. septembra t. l. glede dobave usnja, jermen in potrebnih za šivanje transmisijskih jermen ter glede dobave lesa; do 29. sept. t. l. glede dobave cinkovega belila, svinčenega minija, barv, emajl-laka, kita, šelaka, pločevine, cevi, medenine, raznih kovin itd.; do 30. septembra t. l. glede dobave jadrenine, platna, bombažnih brisač, kokosovih preprog, orodnega jekla, jeklene žice, jekla, jeklenega motvoza itd. — Dne 28. septembra tega leta se bo vršila pri Komandi 2. velosipedskega bataljona v Nišu ofertna licitacija glede dobave gum za biciklje. — Direkcija držav. rudnika v Mostarju sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe za dobavo železne pločevine. Pri Glavnem sanitetskem slagalistu v Zemunu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: dne 18. oktobra t. l. glede dobave volnenih odev, dne 22. oktobra t. l. glede dobave lanenih rjuh in vreč za bolniške obleke, dne 25. oktobra t. l. glede dobave usnjeneh copat, platnenih čevljev, žičnih mrež za okna in košar za kruh, dne 29. oktobra t. l. glede dobave emajlirane posode, dne 3. novembra t. l. glede dobave gumiranega platna in kalikoplatna, dne 5. novembra t. l. glede dobave čiste vate ter dne 10. nov. t. l. glede dobave hidrofilne in jodofornove gaze. — Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 9. oktobra t. l. ponudbe za dobavo razne pločevine, železa, žice, kositra, ključavnic, verižic itd., do 10. oktobra t. l. za dobavo čopičev, ščetk in metlic, do 11. oktobra t. l. za dobavo raznih kovin, pločevine, ključavnic, okovov itd. ter do 13. oktobra t. l. za dobavo desk iz raznega lesa itd. — Prodaja lesa se bo vršila t. l. pri Kr. direkciji šum v Vinkovca potom ofertne licitacije dne 3. oktobra. — Pri upravi Dravske stalne vojne bolnice v Ljubljani se bo dne 26. sept. t. l. sklenila pogodba za dobavo felečjega in svinjskega mesa. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 28. septembra t. l. ponudbe za dobavo žarnic, strojnega olja, krtač in sirkovih metel, raznega orodja (lopat, sekir, žag itd.), bencina, ključavnic, plinskega olja, jermenov in bičev za konje ter Staufferjevih puščic. — Direkcija državne železnic v Varešu-Majdanu sprejema do 28. sept. t. l. ponudbe za dobavo kristalnega sladkorja in pšenične moke. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe za dobavo moke. Direkcija državnega rudnika v Banja Luki sprejema do 6. oktobra t. l. ponudbe za dobavo električnega materijala. — Prodaja stare obleke in obutve se bo vršila potom licitacije pri Upravi policije v Sarajevu dne 31. oktobra t. l. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Bos. Brod se bo vršila potom ofertne licitacije dne 7. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Zavidovič se bo vršila potom ofertne licitacije dne 8. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Jesenice se bo vršila potom licitacije dne 17. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Že v 24 urah

kemično snaži, pilsira in barva obledele obleke, plašče, klobuke itd. — Škrobi in svetlo-lika srajce, ovratnike in zapestnice. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

Uspeh 19. prireditve Ljubljanskega velesjma

»Ljubljana v jeseni« od 3.—12. septembra 1932 se je vršila pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in pod častnim predsedstvom ministra za trgovino in industrijo g. Ivana Mohoriča. Združevala je poslovni vzorčni velesjaj s kulturnimi in gospodarskimi razstavami. Industrijsko-obrtni in trgovinski del velesjaja je bil dobro založen, tako, da je ni bilo pomembnejše produkcijske panoge, ki ne bi bila zastopana, seveda razen onih, ki za jesensko prireditev ne pridejo v poštev. Kupčijski uspehi so povprečno prav zadovoljivi. Razstavljalo je 274 tvrdk, od teh 25 inozemskih in sicer: Avstrija 13, Amerika 3, Nemčija 5, Ogrska 3, Švica 1.

Gospodarsko-kulturni del velesjaja je obsegal sledeče razstave:

a) Kmetijska (mlekarstvo in sirarstvo, čebelarstvo in med, vino, zelenjadarstvo, jajca, strokovni pouk, gospodarski stroji in orodje).

b) Razstava »Živalca« (perutnina, kunci, bobri, ptice in razne druge male živali).

c) Razstava govedi montafonske pasme 3. in 4. septembra 1932.

d) Razstava čistokrvnih psov vseh pasem 8. septembra 1932.

e) Razstava plemenskih konj 11. septembra 1932.

f) Alpska razstava.

g) Književna razstava »Teden slovenske knjige«.

h) II. gospodinjstva razstava »Domače ognjišče«.

i) Umetnostna razstava »žena v slovenski umetnosti«.

j) I. jugoslovenska fotografska razstava.

k) Razstava pohištva.

l) Obrtna razstava Zbornice TOI, Ljubljana.

m) Razstava male obrti Urada za pospeševanje obrti pri kr. banski upravi Dravske banovine v Ljubljani.

Dne 4. septembra 1932 se je vršila na velesjaju revija slovenskih narodnih noš in dne 11. septembra 1932 tekma slovenskih harmonikarjev.

Zanimanje javnosti za to prireditev je bilo zelo živo, obisk v številkah izražen okrog 100.000 iz vseh delov države in iz inozemstva (ČSR, Avstrija, Italija, Nemčija, Poljska, Švica, Indija, Amerika).

XIII. mednarodni vzorčni velesjaj v Ljubljani se vrši od 3. do 12. junija 1933.

Naše narodno gospodarstvo v avgustu 1932

Zanimivi statistični podatki o napredovanju oziroma nazadovanju zaposlenosti delavcev v industriji

Napredovanje oziroma nazadovanje zaposlenosti delavcev v posameznih industrijskih panogah v mesecu avgustu 1932 kaže sledeča tabela:

Industrijska panoga	Prirast »+« oziroma padec »-« od avg. 1932		Odstotni prirast in padec v juliju %
	absolutno	%	
Rudarstvo	8	+ 3	+60.—%
Poljedelstvo	807	+151	+23.02
Gradnja železnic, cest, vodovodov itd.	2.497	+206	+ 8.99
Gostilne, kavarne in prenočišča	3.427	+128	+ 3.88
Industrija kože in gume	1.436	+ 42	+ 3.01
Higijena	1.721	+ 23	+ 1.35
Privatni promet	926	+ 5	+ 0.54
Tekstilna industrija	8.798	+ 37	+ 0.42
Javni promet	626	+ 1	+ 0.16
Industrija hranil in pijače	3.555	+ 6	+ 0.02
Denarni zavodi, samost. pisarne	480	0	0.00
Trgovina	4.232	- 3	- 0.01
Mizarstvo	4.144	- 8	- 0.02
Metalna industrija	6.198	- 23	- 0.37
Gospodinjstvo	7.954	- 50	- 0.62
Čledališča, svobodni poklici	1.199	- 9	- 0.75
Predelovanje kože	3.248	- 34	- 1.04
Grafična industrija	1.130	- 20	- 1.74
Industrija tobaka	845	- 16	- 1.86
Industrija kamnja in zemlje	4.726	-109	- 2.25
Gradbena industrija	6.964	-181	- 2.53
Centrale za proiz. sile	604	- 16	- 2.58
Gozdno planinska industrija	6.198	-168	- 2.64
Občinski obrati	1.089	- 37	- 3.29
Gradnja prometnih sredstev	274	- 37	- 3.32
Oblačilna industrija	4.314	-217	- 4.79
Kemična industrija	1.498	- 87	- 5.49
Papirna industrija	1.610	-126	- 7.26
Skupaj	80.508	-512	- 0.63%

Podatki o rudarstvu so brezpomembni, ker so rudarji načelno zavarovani pri Bratovskih skladnicah (zakon velikih števil).

Poljedelstvo je napredovalo radi seziye. Gradnja železnic, cest itd. je napredovala radi regulacije Ljubljanice.

Gostilne, kavarne in prenočišča so napredovala radi seziye, radi raznih prireditiv, radi izredno lepoga vremena itd.

Oblačilna industrija, kemična industrija in papirna industrija so najbolj nazadovale. Njihovo nazadovanje je bilo občutno že v prehodnem mesecu juliju.

O točnem sezijskem, konjunktornem in sekularnem razvoju posameznih industrij bo mogoče poročati šele kasneje, ko bo doba statističnih opazovanj primerno velika.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje